

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dijital Bağımlılık Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Fatih KANA *, Hulusi GEÇGEL **, Begüm ÖNCÜ***

Makale Geliş Tarihi:26.04.2023

Makale Kabul Tarihi:24/07/2023

DOI: 10.35675/befdergi.1288205

Öz

Bu araştırmada Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Türkiye'nin batısındaki bir devlet üniversitesinde öğrenimine devam eden 98 Türkçe öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, Kesici ve Tunç (2018) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik olarak geliştirilen, geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılan "Dijital Bağımlılık Ölçeği" kullanılarak elde edilmiştir. Elde edilen verilerin analizi SPSS 21.0 programı vasıtasıyla tanımlayıcı istatistik analizi, t-Testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılarak yapılmıştır. Araştırma sonucunda Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılıklarının orta düzeyde olduğu, dijital bağımlılık düzeylerinin yaşa ve günlük sosyal medya kullanım süresine göre anlamlı farklılık gösterdiği; cinsiyete, sınıf düzeyine, not ortalamasına, yaşamın büyük çoğunluğunun geçirildiği yere, sahip olunan dijital araçlara ve günlük internet kullanım süresine göre ise anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital, bağımlılık, dijital dünya

Examining the Digital Addiction Levels of Turkish Teacher Candidates in Terms of Different Variables

Abstract

In this study, it was aimed to examine the digital addiction levels of Turkish teacher candidates in terms of different variables. Relational survey model, one of the quantitative research methods, was used in the research. The sample group of the research consists of 98 Turkish teacher candidates who continue their education at a state university in the west of Turkey. The data of the study were obtained by using the "Digital Addiction Scale" developed by Kesici and Tunç (2018) for university students, whose validity and reliability analyzes were made. The analysis of the obtained data was done by using the descriptive statistics analysis, t-Test, one-way analysis of variance (ANOVA) and Tukey multiple comparison test by means of

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, fatihkana@hotmail.com, ORCID: [0000-0002-1087-4081](https://orcid.org/0000-0002-1087-4081)

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, hgecgel@comu.edu.tr, ORCID: [0000-0002-9277-6417](https://orcid.org/0000-0002-9277-6417)

*** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, oncu.begum17@gmail.com, ORCID: [0000-0001-5915-6673](https://orcid.org/0000-0001-5915-6673)

Kaynak Gösterme: Kana, F., Geçgel, H. & Öncü, B. (2023). Türkçe öğretmeni adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(39), 941-970.

SPSS 21.0 program. As a result of the research, it was found that the digital addiction of Turkish teacher candidates was moderate, and the levels of digital addiction differed significantly according to age and daily use of social media; It has been determined that there is no significant difference according to gender, grade level, grade point average, place where the majority of life is spent, digital tools owned and daily internet usage time.

Keywords: Digital, addiction, digital world

Giriş

21. yüzyıl hızlı bir değişim ve dönüşümün yaşandığı bir yüzyıldır. Teknolojinin hızlı bir şekilde ilerlemesiyle beraber bireyler de teknolojiye ayak uydurmakta hızlı bir değişim ve dönüşüm yaşamaktadırlar. Bu çağa farklı isimler verildiği gibi bu çağın yetiştirdiği kuşak da farklı kuşak özellikleriyle anılmaktadır.

Dijital çağın tam olarak ne zaman başladığı bilinmemekle birlikte bilişim çağı, internet toplumu çağı, bilgi çağı, enformasyon çağı, elektronik çağ gibi farklı isimlerle anılmaktadır. Teknolojik gelişmelerin dünyada yaygınlaşması, bireylerin günlük hayatlarında bu gelişmelerden daha fazla yararlanması, alışılmış bir biçimde süregelen birçok düzenin teknolojik ürünler sayesinde kalıcı bir biçimde değişmesi bu çağın belirgin özellikleridir (Çelebi, 2021). Dijital çağın doğal bir getirisi olarak da pek çok birey dijital araçlarla etkileşim içerisine girmekte, saniyeler içerisinde bilgiye ulaşabilmekte ve sanal ortamda hızlıca işlerini halledebilmektedir. 2000’li yıllara kadar olan süreçte bilgisayar ve internetle ilgili bilinen bilgiler sınırlıyken; 2000’li yıllardan sonra yaşanan teknolojik gelişmelerle birlikte bireyler, internetle bağlantı kurabilen dijital araçlardan (telefon, bilgisayar vd.) ayrılmaz hale gelmişlerdir (Doğan, Işıklar & Eroğlu, 2008). “Dijital 2021 Küresel Genel Bakış Raporu” (We Are Social & Hootsuite, 2021a) ve “Dijital 2021 Türkiye Raporu”na (We Are Social & Hootsuite, 2021b) göre de dünya nüfusunun %59.5’u internet, %53.6’sı sosyal medya, %96.6’sı akıllı telefon kullanıcısı; Türkiye nüfusunun ise %77.7’si internet, %70.8’i sosyal medya, %97.2’si ise akıllı telefon kullanıcısıdır. Dijital dünya ve onun bir anlamda uyduları olan yeni teknolojiler ve dijital araçlar iletişim, eğitim, bankacılık işlemleri vb. alanlarda bireylerin hayatını kolaylaştıran birer araç konumunda olsalar da kimi zaman bireyler bu yeni teknolojileri ve dijital araçları hayatlarının merkezine yerleştirerek amaç haline getirmektedir. Bu durum da bireylerin yeni teknolojilerden ve dijital araçlardan kopamayarak bağımlı hale gelmesine neden olmaktadır (Karaman & Kurtoğlu, 2009).

Bağımlılık bireyin kullandığı bir madde veya gerçekleştirdiği bir davranış üzerinde kendi iradesini kaybetmesi, o maddeyi kullanmadan ya da davranışı sergilemeden hayatını sürdürmemeye başlaması (Türkiye Yeşilay Cemiyeti, 2021), fizyolojik ve psikolojik sağlığını ve sosyal hayatını olumsuz etkilemesine rağmen belirli bir eylemi tekrarlama isteğine karşı kendini alıkoyamaması (Balcıoğlu & Abanoz, 2009) olarak tanımlanmaktadır. Bağımlılık kavramı maddesel ve davranışsal olmak üzere iki başlık altında sınıflandırılmaktadır. Maddesel bağımlılık bireyin

kullandığı maddeyi pek çok kez bırakmayı denemesine rağmen bunu başaramaması, madde kullanma miktarını giderek arttırması, madde kullanmayı bıraktığında yoksunluk yaşaması, olumsuz etkilenmesine rağmen madde kullanımına devam etmesi (Akt. Erdamar & Kurupınar, 2014) şeklinde tanımlanmaktadır. Davranışsal bağımlılık ise bireyin herhangi bir madde kullanmamasına rağmen belirli bir davranışı sergilemeye yönelik alıkoymaması bir istek duyması, sergilediği davranıştan haz alması ve bu durumdan yaşam kalitesinin olumsuz anlamda etkilenmesi (Akt. Denizci-Nazlıgöl & Yılmaz, 2019) şeklinde açıklanmaktadır. Dijital bağımlılık da davranışsal bağımlılıklar kapsamında değerlendirilmekte; telefon, tablet, bilgisayar, sosyal medya, televizyon vb. teknolojik araç ve ortamlara kesintisiz bağlı kalma arzusu olarak tanımlanmaktadır (Çelik, 2022). Bireylerin internete erişim sağlayamadığında panik, stres, kaygı gibi birtakım olumsuz durumları yaşamasına neden olmaktadır (Akçay, 2020). Dijital bağımlılığı olan bireyler hayatlarının odak noktasına dijital araçları ve internet bağlantısını yerleştirmekte, gerçek dünyanın içerisinde sanal bir dünyaya gereksinim duymakta ve sanal dünyaya erişim sağlayamadığında psikolojik anlamda bir çöküntü yaşamaktadır. İnternet bağımlılığı, akıllı telefon bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, dijital oyun bağımlılığı da dijital bağımlılık türleri arasında yer almaktadır (Yılmaz, 2019). Ayrıca literatürde dijital bağımlılıkla ilgili pek çok hastalığın bulunduğu da bilinmektedir.

Dijital bağımlılıkla ilgili hastalıklardan bireylerin istemsizce akıllı telefonlarından ayrı kalma korkusu yaşaması nomofobi, internet bağlantısının olmadığı bir yerde kalma korkusu yaşaması netlessfobi, sosyal ağlarda yaşanan gelişmeleri kaçırma korkusu yaşaması FoMO olarak adlandırılmaktadır (Yıldırım & Kışoğlu, 2018). Yalnız hissetme ve sosyalleşme isteği de dijital bağımlılığın temel nedenleri arasında yer almaktadır. Dijital araçlar, internet ve sosyal medya platformları da bireyleri yalnızlık duygusundan kurtarmakta ve onlara sosyalleşme gereksinimlerini giderebilecekleri bir ortam sunmaktadır (Akt. Arseven, 2020). Bu sayede bireyler yalnızlık duygusundan kurtulduğu ve sosyalleşebildiği için mutlu hissetmekte, kendilerini yalnız ve mutsuz hissettikleri her an dijital araçlara başvurma ihtiyacı duymaktadır. Bu ihtiyaç da bir süre sonra dijital bağımlılığa dönüşmektedir. Amerikan Psikiyatri Birliği dijital bağımlılığa sahip olan bireylerin kişilerarası iletişimde, akademik ve iş hayatında olumsuz durumlarla karşılaşabileceğini belirtmektedir (Akt. Çakır, Kocagöz & Karakuş, 2021). Bazı araştırmacılar (Ertemel & Eroğlu-Pektaş, 2018; Güney, 2017; Utma, 2019) dijital bağımlılığın aile içi iletişimi ve ilişkileri zedelediğini, aile üyeleri arasında mesafelerin oluşmasına neden olduğunu, sanal ortamda fazla vakit geçirmenin gerçek dünyadan uzaklaşma, depresyon, yalnızlık, bunalım, mutsuzluk, sosyalleşememe, uykusuzluk gibi birtakım problemleri beraberinde getirdiğini ifade etmektedir. Tüm bunlar da dijital araçlara bağımlı hale gelmesinin bireyler üzerindeki olumsuz etkilerini gözler önüne sermektedir.

Dijital yerli ve dijital göçmen kavramları da dijital bağımlılıkla ilgili üzerinde durulması gereken önemli kavramlar arasında yer almaktadır. Prensky (Akt.

Karabulut, 2015) 1980 ve öncesinde doğan, daha önceden hiç karşılaşmadığı dijital araçlarla çevrili yeni bir dünyaya adapte olmaya çalışan nesil için dijital göçmen; 1980 ve sonrasında, dijital araçlarla çevrili yeni bir dünyanın içerisine doğan, bu dünyada büyüyen ve bu dünyadaki teknolojik gelişmelere hâkim olan nesil için ise dijital yerli kavramını kullanmaktadır. İki nesil arasındaki en temel fark dijital göçmenlerin birincil amacının yeni teknolojilerden ve dijital araçlardan belirli bir ihtiyaç dahilinde faydalanmak istemesi, dijital yerlilerin ise yeni teknolojilerden ve dijital araçlardan faydalanmaktan ziyade onları hayatlarının ayrılmaz bir parçası haline getirmesidir (Eşgi, 2013). Dünyayı algılayış biçimleri, dijital araçları kullanma amaçları ve bu araçların kullanımına hâkim olma durumları arasında farklılıklar bulunan bu iki neslin dijital bağımlılık düzeylerinin farklılık göstermesi de kaçınılmaz bir durumdur. Çünkü dijital araçların kullanımına hâkim olan bireyler, herhangi bir yardıma ihtiyaç duymadan kendilerini özgür hissetmekte, istedikleri her an sanal ortamda vakit geçirebilmektedir. Akıllı telefonların birer bilgisayar işlevine sahip olması ve internete bağlanabilmesi de dijital bağımlılığı olan bireylerin sayısının artmasına neden olmaktadır (Akt. Eryılmaz & Çukurluöz, 2018).

Günümüzde dijital araçların kullanımının yaygınlaşması ve özellikle pandemi dönemiyle birlikte dijital araçlarda geçirilen sürenin artış göstermesi hemen her bireyin dijital bağımlı olma potansiyeline sahip olabileceği gerçeğini de beraberinde getirmiştir. Türkiye'deki bireylerin günde 4.5 saati akıllı telefonlarla veya telefonlardaki uygulamalarla geçirdiği ve bu oranın son iki yılda %40 oranında bir artış gösterdiği tespit edilmiştir (App Annie Intelligence, 2021). Özellikle teknolojik gelişmelerin hız kazanmaya başladığı 2000 yılından sonra doğan ve dijital yerli kategorisinde nitelendirilen bireylerin dijital bağımlılığa daha yatkın olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Çünkü bu nesil dijital araçların olmadığı bir dünyayı hiç tanımamakta, dijital yerli olmanın bir getirisi olarak ilk kez karşılaştıkları dijital araçlara ve teknolojilere çok hızlı bir şekilde uyum sağlayarak bağlanabilmektedir. Bu durum da son dönemlerin en önemli davranışsal bağımlılıklarından bir tanesi olan dijital bağımlılığa yol açmaktadır.

Literatür taraması yapıldığında dijital bağımlılığa yönelik pek çok çalışmanın (Altınok, 2021; Arseven, 2020; Arslan, 2019; Arslan, 2020a; Arslan, 2020b; Arslan & Bardakçı, 2020; Arslan & Bardakçı, 2021; Arslan, Kırık, Karaman, & Çetinkaya, 2015; Dilci, Arslan, & Ersoy, 2019; Eryılmaz & Çukurluöz, 2018; Kanter, 2020; Koç & Yıldız, 2021; Taşlıyan, Karakuş, & Çakiroğlu, 2021; Yalçın, 2021) gerçekleştirildiği, çalışmalarda ağırlıklı olarak ortaokul ve lise düzeyine odaklanıldığı görülmüş ve doğrudan Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeylerini belirlemeye yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. 21. Yüzyılda ortaokul düzeyinde teknoloji bağımlılığı sanal dünyanın her geçen gün ilerlemesiyle beraber artmaktadır. Yetişkinlerin de dijital bağımlılıkları arttığı için bu yüzyılın Türkçe öğretmenlerinin dijital bağımlılık düzeylerinin belirlenmesi önemlidir. Bu nedenle mevcut çalışmada Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmış ve çalışmanın alana katkı sağlayacağı

düşünülmüştür. Bu amaç doğrultusunda araştırma boyunca aşağıdaki alt problem sorularına cevap aranmıştır:

1. Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılıkları ne düzeydedir?

2. Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeyleri cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, not ortalaması, yaşamın büyük çoğunluğunun geçirildiği yer, sahip olunan dijital araçlar, günlük internet ve sosyal medya kullanım süresine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama araştırmaları, birtakım değişkenler arasında var olan ilişkileri tespit etmek, bu ilişkileri derinlemesine incelemek ve olası sonuçları tahmin etmek amacıyla gerçekleştirilmektedir (Tutar & Erdem, 2020). Bu araştırmada da Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeyleri ile cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, not ortalaması, yaşamın büyük çoğunluğunun geçirildiği yer, sahip olunan dijital araçlar, günlük internet ve sosyal medya kullanım süresi gibi değişkenler arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlandığı için ilişkisel tarama modeli tercih edilmiştir.

Örneklem Grubu

Araştırmanın örneklem grubu Türkiye'nin batısındaki bir devlet üniversitesinde öğrenimine devam eden 98 Türkçe öğretmen adayından oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının tamamı gönüllülük esasıyla araştırmaya katılmıştır. Örneklem grubunun belirlenmesinde basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Basit seçkisiz örnekleme, evrendeki tüm birimlerin örnekleme seçilme olasılığının eşit olduğu bir yöntemdir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2020). Örneklem grubunun özelliklerine Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmanın Örneklem Grubunun Özellikleri

Cinsiyet	n	%
Kadın	54	55.1
Erkek	44	44.9
Yaş	n	%
20-21	67	68.4
22-23	31	31.6
Sınıf Düzeyi	n	%
2. Sınıf	48	49.0
3. Sınıf	50	51.0

Not Ortalaması	n	%
0-2.50	17	17.3
2.51-3.00	35	35.8
3.01-4.00	46	46.9
Yaşamın Büyük Çoğunluğunun Geçirildiği Yer	n	%
Köy	12	12.2
İlçe	44	44.9
Şehir	16	16.3
Büyükşehir	26	26.6
Sahip Olunan Dijital Araçlar	n	%
Akıllı Telefon	24	24.5
Akıllı Telefon, Bilgisayar	61	62.2
Akıllı Telefon, Bilgisayar, Tablet	13	13.3
Günlük İnternet Kullanım Süresi	n	%
1-2 saat	12	12.2
2-3 saat	25	25.5
3-4 saat	18	18.4
4-5 saat	19	19.4
5 saat ve üzeri	24	24.5
Günlük Sosyal Medya Kullanım Süresi	n	%
0-1 saat	11	11.2
1-2 saat	21	21.4
2-3 saat	34	34.8
3-4 saat	17	17.3
4-5 saat	15	15.3

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %55.1'inin kadın, %44.9'unun erkek olduğu; %68.4'ünün 20-21, %31.6'sının 22-23 yaş aralığında olduğu; %49'unun 2. sınıfta, %51'inin 3. sınıfta öğrenim gördüğü; %17.3'ünün not ortalamasının 0-2.50 aralığında, %35.8'inin 2.51-3.00 aralığında, %46.9'unun 3.01-4.00 aralığında olduğu; %12.2'sinin yaşamının büyük çoğunluğunu köyde, %44.9'unun ilçede, %16.3'ünün şehirde, %26.6'sının büyükşehirde geçirdiği; %24.5'unun dijital araç olarak yalnızca akıllı telefona, %62.2'sinin hem akıllı telefona hem bilgisayara, %13.3'ünün de hem akıllı telefona hem bilgisayara ve hem de tablete sahip olduğu; %12.2'sinin internette günde 1-2 saat aralığında, %25.5'unun 2-3 saat aralığında, %18.4'ünün 3-4 saat aralığında, 19.4'ünün 4-5 saat aralığında, %24.5'unun ise 5 saat ve üzerinde zaman geçirdiği; %11.2'sinin sosyal medyada günde 0-1 saat aralığında, %21.4'ünün 1-2 saat aralığında, %34.8'inin 2-3 saat

aralığında, %17.3'ünün 3-4 saat aralığında, %15.3'ünün ise 4-5 saat aralığında zaman geçirdiği görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri Kesici & Tunç (2018) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik olarak geliştirilen, geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılan “Dijital Bağımlılık Ölçeği” kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmacılardan yalnızca birinin iletişim bilgilerine ulaşılabilmiş ve ölçeğin kullanılabilmesi için e-posta yoluyla izin alınmıştır. Ölçek “aşırı kullanım, nüks etme, hayatın akışını engelleme, duygu durumu, bırakamama” olarak adlandırılan toplamda 5 boyut ve 19 maddeden oluşmaktadır. Elde edilen puanların madde sayısına bölünmesiyle bireylerin dijital bağımlılık düzeyleri ölçülmekte ve en yüksek 95, en düşük 19 puan alınabilmektedir. Kesici & Tunç (2018) tarafından ölçeğin tamamının Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı 0.874, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri .922, Spearman-Brown güvenilirlik katsayısı ise .97 olarak belirlenmiştir. Araştırmacılar tarafından yeniden yapılan analizlerde Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı 0.898, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri .901 olarak tespit edilmiştir. Tüm bu değerler de ölçeğin geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracı olduğunu göstermektedir.

Verilerin Analizi

Araştırma sürecinin başında araştırmacılar tarafından iş bölümü yapıp araştırmanın planlaması yapılmıştır. Araştırmanın veri toplama süreci gönüllülük esasına göre yapılmıştır. Araştırmanın veri seti oluşturulduktan sonra veri analizine başlamadan önce elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini tespit etmek için basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. “Verilerin normal dağılım gösterebilmesi için basıklık ve çarpıklık değerlerinin -2 ile +2 aralığında olması gerekmektedir” (Şencan, 2005).

Tablo 2.

Ölçeğe Ait Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

Boyutlar	Basıklık	Çarpıklık
Aşırı Kullanım	-.594	.292
Nüks Etme	-.891	.302
Hayatın Akışını Engelleme	-.682	.501
Duygu Durumu	-.639	.447
Bırakamama	.545	-.960

Tablo 2 incelendiğinde verilerin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Veriler normal dağılım gösterdiği için araştırmada tanımlayıcı istatistik analizi, t-Testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır.

Bulgular

Tablo 3.
Tüm Boyutlara Ait Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Boyutlar	n	\bar{x}	ss
Aşırı Kullanım	98	2.74	1.04
Nüks Etme	98	2.54	1.13
Hayatın Akışını Engelleme	98	2.47	1.11
Duygu Durumu	98	2.58	1.12
Bırakamama	98	3.70	1.06

Tablo 3 incelendiğinde Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin aşırı kullanım ($\bar{x}=2.74$), nüks etme ($\bar{x}=2.54$) ve duygu durumu ($\bar{x}=2.58$) boyutlarında orta düzeyde, hayatın akışını engelleme ($\bar{x}=2.47$) boyutunda düşük düzeyde, bırakamama ($\bar{x}=3.70$) boyutunda ise yüksek düzeyde olduğu görülmekte ve genel olarak Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılıklarının orta düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.
Aşırı Kullanım Boyutuna Ait Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Maddeler	\bar{x}	sd
Yemek yerken aynı zamanda telefon, tablet ya da bilgisayarım ile meşgul olurum.	3.12	.142
Bir işle uğraşırken kendimi dijital araçlarımı kontrol ederken buluyorum.	2.91	.132
Dijital araçları amacı dışında aşırı bir şekilde kullanıyorum.	2.70	.125
Gezi, piknik veya arkadaşlarla olduğum sosyal ortamlarda sürekli dijital araçlarıma (cep telefonu ya da tablet) bakarım.	2.55	.125

Tablo 4 incelendiğinde Türkçe öğretmen adaylarının ölçekte yer alan aşırı kullanım boyutuyla ilgili yemek yeme vb. temel birtakım ihtiyaçları karşılarken dijital araçlarla meşgul olma, bir işle uğraşırken dijital araçları kontrol etme ihtiyacı duyma, dijital araçları amacının dışında çok fazla kullanma ve sosyal ortamlarda sık sık dijital araçları kontrol etme ihtiyacı duyma hususunda orta düzeyde problem yaşadığı, dikkat gerektiren işleri yaparken dijital araçlarla vakit geçirmeye yönelme hususunda ise düşük düzeyde problem yaşadığı görülmektedir.

Tablo 5.
Nüks Etme Boyutuna Ait Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Maddeler	\bar{x}	sd
Dijital araçları kullanma süresini konusunda kendimi kontrol edemiyorum.	2.56	.127
Dijital araçlarla harcadığım zamanı azaltamıyorum.	2.54	.120
Dijital araçlarla harcadığım zamanı kıstak için başarısız çabalarım oldu.	2.54	.128

Tablo 5 incelendiğinde Türkçe öğretmen adaylarının ölçekte yer alan nüks etme boyutuyla ilgili dijital araçlarda geçirdikleri süreyi kontrol edememe, azaltamama ve azaltmaya yönelik girişimlerde başarısız olma hususunda orta düzeyde problem yaşadığı görülmektedir.

Tablo 6.

Hayatın Akışını Engelleme Boyutuna Ait Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Maddeler	\bar{x}	sd
Dijital araçları kullanmam nedeniyle üretkenliğimin azaldığını hissediyorum.	2.71	.134
Dijital araçlarla çok vakit harcadığımdan dolayı birçok fırsatı kaçırdığım olmuştur.	2.47	.128
Dijital araçlar ev ve okul ile ilgili sorumluluklarımı yerine getirmemi engelliyor.	2.47	.138
Dijital araçlarla uğraştığım zaman çevremde olup bitenden haberim olmaz.	2.21	.124

Tablo 6 incelendiğinde Türkçe öğretmen adaylarının ölçekte yer alan hayatın akışını engelleme boyutuyla ilgili dijital araçların kullanımından kaynaklı olarak üretkenlik yönünün körelmeye başlaması hususunda orta düzeyde problem yaşadığı, dijital araçların aşırı kullanımından kaynaklı olarak fırsatları kaçırma, sorumluluklarını yerine getirme ve çevresindeki gelişmelerden haberdar olma hususunda ise düşük düzeyde problem yaşadığı görülmektedir.

Tablo 7.

Duygu Durumu Boyutuna Ait Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Maddeler	\bar{x}	sd
Dijital araçlarla vakit geçirirken kendimi çok mutlu hissediyorum.	3.02	.127
Dijital araçlarla vakit geçirirken bana herhangi bir iş verilmesi beni öfkelenendirir.	2.48	.143
Sahip olduğum dijital araçları uzun süre kullanmadığımda kendimi çok mutsuz ve sınırlı hissedirim.	2.45	.133
Dijital araçları kullanamayacağım ortamlar beni sıkır.	2.35	.133

Tablo 7 incelendiğinde Türkçe öğretmen adaylarının ölçekte yer alan duygu durumu boyutuyla ilgili dijital araçlarda zaman geçirirken çok mutlu hissetme hususuna orta düzeyde katıldığı, dijital araçlarda zaman geçirirken verilen bir işin, dijital araçları uzun süre kullanamama durumunun, dijital araçlara erişilemeyecek ortamlarda bulunmanın kendilerini düşük düzeyde öfkelenendirdiği, üzdüğü, sınırlendirdiği ve sıkıdığı görülmektedir.

Tablo 8.

Ölçeğin Bırakamama Boyutuna Ait Tanımlayıcı İstatistik Analizleri

Maddeler	\bar{x}	sd
Sahip olduğum dijital araçların bozulması veya kaybolması beni huzursuz eder.	3.86	.120
Akıllı telefon ve tablet gibi dijital araçları yatarken yanımda bulunduruyorum.	3.72	.131
Kısa süreliğine bile olsa evden ayrıldığımda telefon/tablet gibi dijital araçları yanıma almak isterim.	3.52	.134

Tablo 8 incelendiğinde Türkçe öğretmen adaylarının ölçekte yer alan bırakamama boyutuyla ilgili dijital araçların kullanılmayacak hale gelmesinden ya da

kaybolmasından yüksek düzeyde rahatsız olduğu, dijital araçları dinlenirken ya da uyurken yanında bulundurma ve kısa süreliğine evden ayrılırken bile dijital araçları yanına alma hususunda yüksek düzeyde istek duyduğu görülmektedir.

Tablo 9
Ölçekte Yer Alan Aşırı Kullanım Boyutuna Ait Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	t	df	p
Yemek yerken aynı zamanda telefon, tablet ya da bilgisayarımla meşgul olurum.	Kadın	54	3.25	1.26	1.066	96	.289
	Erkek	44	2.95	1.56			
Bir işle uğraşırken kendimi dijital araçlarımı kontrol ederken buluyorum.	Kadın	54	2.74	1.15	1.688	96	.095
	Erkek	44	2.31	1.32			
Dijital araçları amacı dışında aşırı bir şekilde kullanıyorum.	Kadın	54	2.75	1.19	.484	96	.629
	Erkek	44	2.63	1.31			
Gezi, piknik veya arkadaşlarla olduğum sosyal ortamlarda sürekli dijital araçlarım (cep telefonu ya da tablet) bakarım.	Kadın	54	3.03	1.24	.991	96	.324
	Erkek	44	2.77	1.39			
Dikkat gerektiren işleri yaparken bile telefon, tablet gibi dijital araçlarla uğraşırım.	Kadın	54	2.46	1.19	.284	96	.777
	Erkek	44	2.38	1.48			

Tablo 9 incelendiğinde ölçeğin aşırı kullanım boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Tablo 10.
Nüks Etme Boyutuna Ait Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{x}	sd	t	df	p
Dijital araçları kullanma süresini konusunda kendimi kontrol edemiyorum.	Kadın	54	2.70	1.22	1.243	96	.217
	Erkek	44	2.38	1.29			
Dijital araçlarla harcadığım zamanı azaltamıyorum.	Kadın	54	2.70	1.23	1.414	96	.160
	Erkek	44	2.34	1.29			
Dijital araçlarla harcadığım zamanı kısmak için başarısız çabalarım oldu.	Kadın	54	2.64	1.15	.986	96	.327
	Erkek	44	2.40	1.24			

Tablo 10 incelendiğinde ölçeğin nüks etme boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Tablo 11.
Hayatın Akışını Engelleme Boyutuna Ait Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	t	df	p
----------	----------	---	-----------	----	---	----	---

Dijital araçları kullanmam nedeniyle üretkenliğimin azaldığını hissediyorum.	Kadın	54	2.42	1.28	-	96	.670
	Erkek	44	2.54	1.48	.427		
Dijital araçlarla çok vakit harcadığımdan dolayı birçok fırsatı kaçırdığım olmuştur.	Kadın	54	2.48	1.16	.016	96	.987
	Erkek	44	2.47	1.40			
Dijital araçlar ev ve okul ile ilgili sorumluluklarımı yerine getirmemi engelliyor.	Kadın	54	2.22	1.14	.070	96	.944
	Erkek	44	2.20	1.33			
Dijital araçlarla uğraştığım zaman çevremde olup bitenden haberim olmaz.	Kadın	54	2.79	1.27	.674	96	.502
	Erkek	44	2.61	1.40			

Tablo 11 incelendiğinde ölçeğin hayatın akışını engelleme boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Tablo 12.

Duygu Durumu Boyutuna Ait Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	t	df	p
Dijital araçlarla vakit geçirirken kendimi çok mutlu hissediyorum.	Kadın	54	2.53	1.36	.364	96	.716
	Erkek	44	2.43	1.48			
Dijital araçlarla vakit geçirirken bana herhangi bir iş verilmesi beni öfkelenendirir.	Kadın	54	2.46	1.22	.879	96	.381
	Erkek	44	2.22	1.42			
Sahip olduğum dijital araçları uzun süre kullanmadığımda kendimi çok mutsuz ve sınırlı hissedirim.	Kadın	54	2.51	1.22	.492	96	.624
	Erkek	44	2.38	1.43			
Dijital araçları kullanamayacağım ortamlar beni sıkıyor.	Kadın	54	3.12	1.22	.950	96	.344
	Erkek	44	2.88	1.29			

Tablo 12 incelendiğinde ölçeğin duygu durumu boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Tablo 13.

Bırakamama Boyutuna Ait Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Cinsiyet	n	\bar{x}	ss	t	df	p
Sahip olduğum dijital araçların bozulması veya kaybolması beni huzursuz eder.	Kadın	54	3.83	1.20	-	96	.756
	Erkek	44	3.90	1.17	.312		
Akıllı telefon ve tablet gibi dijital araçları yataarken yakınımnda bulunduruyorum	Kadın	54	3.42	1.40	-	96	.440
	Erkek	44	3.63	1.24	.776		
Kısa süreliğine bile olsa evden ayrıldığımda telefon/tablet gibi dijital araçları yanıma almak isterim.	Kadın	54	3.74	1.21	.137	96	.892
	Erkek	44	3.70	1.40			

Tablo 13 incelendiğinde ölçeğin bırakamama boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Tablo 14.

Aşırı Kullanım Boyutuna Ait Yaş Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Yaş	n	\bar{x}	sd	t	df	p
Yemek yerken aynı zamanda telefon, tablet ya da bilgisayarla meşgul olurum.	20-21	67	3.23	1.43	1.205	96	.231
	22-23	31	2.87	1.33			
Bir işle uğraşırken kendimi dijital araçlarımı kontrol ederken buluyorum.	20-21	67	2.65	1.29	1.239	96	.218
	22-23	31	2.32	1.10			
Dijital araçları amacı dışında aşırı bir şekilde kullanıyorum.	20-21	67	2.83	1.33	1.551	96	.124
	22-23	31	2.41	.992			
Gezi, piknik veya arkadaşlarla olduğum sosyal ortamlarda sürekli dijital araçlarımı (cep telefonu ya da tablet) bakarım.	20-21	67	2.04	1.36	1.408	96	.162
	22-23	31	2.64	1.17			
Dikkat gerektiren işleri yaparken bile telefon, tablet gibi dijital araçlarla uğraşırım.	20-21	67	2.50	1.42	.866	96	.389
	22-23	31	2.25	1.06			

Tablo 14 incelendiğinde ölçeğin aşırı kullanım boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının yaşları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Tablo 15.

Nüks Etme Boyutuna Ait Yaş Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Yaş	n	\bar{x}	sd	t	df	p
Dijital araçları kullanma süresini konusunda kendimi kontrol edemiyorum.	20-21	67	2.67	1.35	1.279	96	.204
	22-23	31	2.32	1.01			
Dijital araçlarla harcadığım zamanı azaltamıyorum.	20-21	67	2.59	1.39	.642	96	.522
	22-23	31	2.41	.958			
Dijital araçlarla harcadığım zamanı kısmak için başarısız çabalarım oldu.	20-21	67	2.58	1.29	.501	96	.617
	22-23	31	2.45	.960			

Tablo 15 incelendiğinde ölçeğin nüks etme boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının yaşları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Tablo 16.

Hayatın Akışını Engelleme Boyutuna Ait Yaş Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Yaş	n	\bar{x}	sd	t	df	p
----------	-----	---	-----------	----	---	----	---

Dijital araçları kullanmam nedeniyle üretkenliğimin azaldığımı hissediyorum.	20-21 22-23	67 31	2.53 2.35	1.47 1.14	.611	96	.543
Dijital araçlarla çok vakit harcadığımdan dolayı birçok fırsatı kaçırdığım olmuştur.	20-21 22-23	67 31	2.53 2.35	1.32 1.14	.660	96	.511
Dijital araçlar ev ve okul ile ilgili sorumluluklarımı yerine getirmemi engelliyor.	20-21 22-23	67 31	2.29 2.03	1.35 .874	.997	96	.321
Dijital araçlarla uğraştığım zaman çevremde olup bitenden haberim olmaz.	20-21 22-23	67 31	2.76 2.61	1.39 1.20	.511	96	.611

Tablo 16 incelendiğinde ölçeğin hayatın akışını engelleme boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının yaşları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Tablo 17.

Duygu Durumu Boyutuna Ait Yaş Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Yaş	n	\bar{x}	sd	t	df	p
Dijital araçlarla vakit geçirirken kendimi çok mutlu hissediyorum.	20-21 22-23	67 31	2.52 2.41	1.49 1.25	.333	96	.740
Dijital araçlarla vakit geçirirken bana herhangi bir iş verilmesi beni öfkeliendirir.	20-21 22-23	67 31	2.44 2.16	1.36 1.21	1.001	96	.320
Sahip olduğum dijital araçları uzun süre kullanmadığımda kendimi çok mutsuz ve sınırlı hissederim.	20-21 22-23	67 31	2.47 2.41	1.38 1.17	.203	96	.840
Dijital araçları kullanamayacağım ortamlar beni sıkır.	20-21 22-23	67 31	3.11 2.80	1.22 1.32	1.145	96	.255

Tablo 17 incelendiğinde ölçeğin duygu durumu boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının yaşları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Tablo 18.

Ölçekte Yer Alan Bırakamama Boyutuna Ait Yaş Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Yaş	n	\bar{x}	sd	t	df	p
Sahip olduğum dijital araçların bozulması veya kaybolması beni huzursuz eder.	20-21 22-23	67 31	4.05 3.45	1.07 1.33	2.411	96	.018
Akıllı telefon ve tablet gibi dijital araçları yataken yakınımnda bulunduruyorum.	20-21 22-23	67 31	3.59 3.35	1.30 1.40	.835	96	.406
Kısa süreliğine bile evden ayrıldığımda telefon/tablet gibi	20-21	67	3.83	1.21	1.251	96	.214

dijital araçları yanıma almak isterim.	22-23	31	3.48	1.45
--	-------	----	------	------

Tablo 18 incelendiğinde ölçeğin bırakamama boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı; “Sahip olduğum dijital araçların bozulması veya kaybolması beni huzursuz eder ($t_{(96)}=2.411$; $p<0.05$)” maddesi ile Türkçe öğretmen adaylarının yaşları arasında ise 20-21 yaş aralığındaki Türkçe öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir.

Tablo 19.

Ölçekte Yer Alan Aşırı Kullanım Boyutuna Ait Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Sınıf	n	\bar{x}	sd	t	df	p
Yemek yerken aynı zamanda telefon, tablet ya da bilgisayarım ile meşgul olurum.	2	48	2.95	1.50	-	96	.261
	3	50	3.28	1.30	1.132		
Bir işle uğraşırken kendimi dijital araçlarımı kontrol ederken buluyorum.	2	48	2.39	1.25	-	96	.228
	3	50	2.70	1.23	1.212		
Dijital araçları amacı dışında aşırı bir şekilde kullanıyorum.	2	48	2.54	1.25	-	96	.207
	3	50	2.86	1.22	1.269		
Gezi, piknik veya arkadaşlarla olduğum sosyal ortamlarda sürekli dijital araçlarımı (cep telefonu ya da tablet) bakarım.	2	48	2.72	1.36	-	96	.164
	3	50	3.10	1.24	1.404		
Dikkat gerektiren işleri yaparken bile telefon, tablet gibi dijital araçlarla uğraşırım.	2	48	2.33	1.27	-.696	96	.488
	3	50	2.52	1.37			

Tablo 19 incelendiğinde ölçeğin aşırı kullanım boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Tablo 20.

Ölçekte Yer Alan Nüks Etme Boyutuna Ait Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Sınıf	n	\bar{x}	sd	t	df	p
Dijital araçları kullanma süresini konusunda kendimi kontrol edemiyorum.	2	48	2.47	1.28	-.629	96	.531
	3	50	2.64	1.24			
Dijital araçlarla harcadığım zamanı azaltamıyorum.	2	48	2.45	1.36	-.628	96	.531
	3	50	2.62	1.17			
Dijital araçlarla harcadığım zamanı kısmak için başarısız çabalarım oldu.	2	48	2.37	1.23	-	96	.179
	3	50	2.70	1.14	1.353		

Tablo 20 incelendiğinde ölçeğin nüks etme boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Tablo 21.

Ölçekte Yer Alan Hayatın Akışını Engelleme Boyutuna Ait Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Sınıf	n	\bar{x}	sd	t	df	p
Dijital araçları kullanmam nedeniyle üretkenliğimin azaldığını hissediyorum.	2	48	2.43	1.38	-.296	96	.768
	3	50	2.52	1.37			
Dijital araçlarla çok vakit harcadığımdan dolayı birçok fırsatı kaçırdığım olmuştur.	2	48	2.39	1.34	-.638	96	.525
	3	50	2.56	1.19			
Dijital araçlar ev ve okul ile ilgili sorumluluklarımı yerine getirmemi engelliyor	2	48	2.20	1.21	-.047	96	.963
	3	50	2.22	1.25			
Dijital araçlarla uğraştığım zaman çevremde olup bitenden haberim olmaz.	2	48	2.54	1.28	-	96	.210
	3	50	2.88	1.36			

Tablo 21 incelendiğinde ölçeğin hayatın akışını engelleme boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Tablo 22.

Ölçekte Yer Alan Duygu Durumu Boyutuna Ait Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Sınıf	n	\bar{x}	sd	t	df	p
Dijital araçlarla vakit geçirirken kendimi çok mutlu hissediyorum.	2	48	2.25	1.37	-	96	.101
	3	50	2.72	1.42			
Dijital araçlarla vakit geçirirken bana herhangi bir iş verilmesi beni öfkeliendirir.	2	48	2.33	1.43	-.174	96	.862
	3	50	2.38	1.21			
Sahip olduğum dijital araçları uzun süre kullanmadığımda kendimi çok mutsuz ve sinirli hissedirim.	2	48	2.39	1.33	-.465	96	.643
	3	50	2.52	1.31			
Dijital araçları kullanamayacağım ortamlar beni sıkır.	2	48	2.85	1.33	-	96	.202
	3	50	3.18	1.17			

Tablo 22 incelendiğinde ölçeğin duygu durumu boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Tablo 23.

Ölçekte Yer Alan Bırakamama Boyutuna Ait Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Maddeler	Sınıf	n	\bar{x}	sd	t	df	p
Sahip olduğum dijital araçların bozulması veya kaybolması beni huzursuz eder.	2	48	3.77	1.25	-.785	96	.434
	3	50	3.96	1.12			
Akıllı telefon ve tablet gibi dijital araçları yataarken yakınımda bulunduruyorum.	2	48	3.43	1.31	-.601	96	.549
	3	50	3.60	1.35			

Kısa süreliğine bile olsa evden ayrıldığımda telefon/tablet gibi dijital araçları yanıma almak isterim.	2	48	3.58	1.36	-	96	.294
	3	50	3.86	1.22	1.055		

Tablo 23 incelendiğinde ölçeğin bırakamama boyutunda yer alan maddeler ile araştırmaya katılan Türkçe öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 24.

Türkçe Öğretmen Adaylarının Not Ortalamaları ile Dijital Bağımlılık Ölçeğinin Boyutları Arasındaki ANOVA Analizi Sonuçları

Boyutun Adı	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Aşırı Kullanım	Gruplar arası	.709	2	.355	.320	.727
	Gruplar içi	105.353	95	1.109		
	Toplam	106.062	97			
Nüks Etme	Gruplar arası	1.266	2	.633	.485	.617
	Gruplar içi	123.901	95	1.304		
	Toplam	125.167	97			
Hayatın Akışını Engelleme	Gruplar arası	1.583	2	.791	.632	.534
	Gruplar içi	118.902	95	1.252		
	Toplam	120.485	97			
Duygu Durumu	Gruplar arası	2.416	2	1.208	.960	.387
	Gruplar içi	119.556	95	1.258		
	Toplam	121.972	97			
Bırakamama	Gruplar arası	1.615	2	.808	.708	.495
	Gruplar içi	108.359	95	1.141		
	Toplam	109.974	97			

Tablo 24 incelendiğinde Türkçe öğretmen adaylarının not ortalamaları ile ölçeğin aşırı kullanım ($F=.320$; $p>0.05$), nüks etme ($F=.485$; $p>0.05$), hayatın akışını engelleme ($F=.632$; $p>0.05$), duygu durumu ($F=.960$; $p>0.05$) ve bırakamama ($F=.708$; $p>0.05$) boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 25.

Türkçe Öğretmen Adaylarının Yaşamlarının Büyük Çoğunluğunu Geçirdikleri Yer ile Dijital Bağımlılık Ölçeğinin Boyutları Arasındaki ANOVA Analizi Sonuçları

Boyutun Adı	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Aşırı Kullanım	Gruplar arası	4.344	3	1.448		.267
	Gruplar içi	101.718	94	1.082	1.338	
	Toplam	106.062	97			
Nüks Etme	Gruplar arası	3.425	3	1.142	.881	.454
	Gruplar içi	121.742	94	1.295		
	Toplam	125.167	97			
Hayatın Akışını Engelleme	Gruplar arası	5.585	3	1.862		.214
	Gruplar içi	114.900	94	1.222	1.523	
	Toplam	120.485	97			

Duygu Durumu	Gruplar arası	8.426	3	2.809	2.325	.080
	Gruplar içi	113.546	94	1.208		
	Toplam	121.972	97			
Bırakamama	Gruplar arası	4.802	3	1.601	1.431	.239
	Gruplar içi	105.171	94	1.119		
	Toplam	109.974	97			

Tablo 25 incelendiğinde Türkçe öğretmen adaylarının yaşamlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yer ile ölçeğin aşırı kullanım ($F=1.338$; $p>0.05$), nüks etme ($F=.881$; $p>0.05$), hayatın akışını engelleme ($F=1.523$; $p>0.05$), duygu durumu ($F=2.325$; $p>0.05$) ve bırakamama ($F=1.431$; $p>0.05$) boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 26.

Türkçe Öğretmen Adaylarının Sahip Oldukları Dijital Araçlar ile Dijital Bağımlılık Ölçeğinin Boyutları Arasındaki ANOVA Analizi Sonuçları

Boyutun Adı	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Aşırı Kullanım	Gruplar arası	2.693	2	1.346	1.237	.295
	Gruplar içi	103.370	95	1.088		
	Toplam	106.062	97			
Nüks Etme	Gruplar arası	.340	2	.170	.129	.879
	Gruplar içi	124.827	95	1.314		
	Toplam	125.167	97			
Hayatın Akışını Engelleme	Gruplar arası	3.311	2	1.655	1.342	.266
	Gruplar içi	117.175	95	1.233		
	Toplam	120.485	97			
Duygu Durumu	Gruplar arası	1.990	2	.995	.788	.458
	Gruplar içi	119.982	95	1.263		
	Toplam	121.972	97			
Bırakamama	Gruplar arası	3.363	2	1.681	1.498	.229
	Gruplar içi	106.611	95	1.122		
	Toplam	109.974	97			

Tablo 26 incelendiğinde Türkçe öğretmen adaylarının sahip oldukları dijital araçlar ile ölçeğin aşırı kullanım ($F=1.237$; $p>0.05$), nüks etme ($F=.129$; $p>0.05$), hayatın akışını engelleme ($F=1.342$; $p>0.05$), duygu durumu ($F=.788$; $p>0.05$) ve bırakamama ($F=1.498$; $p>0.05$) boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 27.

Türkçe Öğretmen Adaylarının Günlük Sosyal Medya Kullanım Süreleri ile Dijital Bağımlılık Ölçeğinin Boyutları Arasındaki ANOVA Analizi Sonuçları

Boyutun Adı	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
-------------	-------------------	-----------------	----	--------------------	---	---	-------------------

Aşırı Kullanım	Gruplar arası	18.715	4	4.679 .939	4.981	.001	C-A; D-A E-A; E-B
	Gruplar içi	87.348	93				
	Toplam	106.062	97				
Nüks Etme	Gruplar arası	18.765	4	4.691 1.144	4.100	.004	E-A E-B
	Gruplar içi	106.401	93				
	Toplam	125.167	97				
Hayatın Akışını Engelleme	Gruplar arası	9.933	4	2.483 1.189	2.089	.088	
	Gruplar içi	110.552	93				
	Toplam	120.485	97				
Duygu Durumu	Gruplar arası	16.723	4	4.181 1.132	3.694	.008	D-A E-A
	Gruplar içi	105.249	93				
	Toplam	121.972	97				
Bırakamama	Gruplar arası	6.382	4	1.596 1.114	1.432	.229	
	Gruplar içi	103.591	93				
	Toplam	109.974	97				

(* $p>.05$) A: 0-1 saat, B: 1-2 saat, C: 2-3 saat, D: 3-4 saat, E: 4-5 saat

Tablo 27 incelendiğinde Türkçe öğretmen adaylarının günlük sosyal medya kullanım süreleri ile ölçeğin hayatın akışını engelleme ($F=2.089$; $p>0.05$), bırakamama ($F=1.432$; $p>0.05$) boyutları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı; aşırı kullanım ($F=4.981$; $p<0.05$), nüks etme ($F=4.100$; $p<0.05$) ve duygu durumu ($F=3.694$; $p<0.05$) boyutları arasında ise anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir.

Tablo 28.

Türkçe Öğretmen Adaylarının Günlük İnternet Kullanım Süreleri ile Dijital Bağımlılık Ölçeğinin Boyutları Arasındaki ANOVA Analizi Sonuçları

Boyutun Adı	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Aşırı Kullanım	Gruplar arası	6.095	4	1.524	1.417	.234
	Gruplar içi	99.968	93	1.075		
	Toplam	106.062	97			
Nüks Etme	Gruplar arası	2.334	4	.584	.442	.778
	Gruplar içi	122.833	93	1.321		
	Toplam	125.167	97			
Hayatın Akışını Engelleme	Gruplar arası	.865	4	.216	.168	.954
	Gruplar içi	119.620	93	1.286		
	Toplam	120.485	97			
Duygu Durumu	Gruplar arası	6.024	4	1.506	1.208	.313
	Gruplar içi	115.948	93	1.247		
	Toplam	121.972	97			
Bırakamama	Gruplar arası	9.220	4	2.305	2.128	.084
	Gruplar içi	100.754	93	1.083		
	Toplam	109.974	97			

Tablo 28 incelendiğinde Türkçe öğretmen adaylarının günlük internet kullanım süreleri ile ölçeğin aşırı kullanım ($F=1.417$; $p>0.05$), nüks etme ($F=.442$; $p>0.05$),

hayatın akışını engelleme ($F=.168$; $p>0.05$), duygu durumu ($F=1.208$; $p>0.05$) ve bırakamama ($F=2.128$; $p>0.05$) boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Teknoloji alanında yaşanan hızlı değişme ve gelişmeler neticesinde günlük hayattaki pek çok iş dijital ortam aracılığıyla kolaylıkla yapılabilir hale gelmiş; dikkat çekici, eğlenceli içeriğe sahip birçok sosyal medya platformu ortaya çıkmış, bununla birlikte bireyler dijital araçlarda eskisinden çok daha fazla vakit geçirmeye başlamış ve dijital araçlardan ayrı kalamayan, bağımlı bireylerin sayısı da giderek artış göstermiştir. Araştırma sonucunda Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin ölçeğe ait aşırı kullanım, nüks etme, duygu durumu boyutlarında orta düzeyde, hayatın akışını engelleme boyutunda düşük düzeyde, bırakamama boyutunda ise yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiş ve genel olarak Türkçe öğretmen adaylarının orta düzeyde dijital bağımlılığa sahip olduğu anlaşılmıştır. Elaldı, Dilci ve Yerliyurt'un (2018) sınıf öğretmeni adaylarına yönelik olarak; Arslan'ın (2020a), Deveci-Topal ve Çolak'ın (2021) farklı fakültelerde öğrenimine devam eden üniversite öğrencilerine yönelik olarak; Dilci, Arslan ve Ersoy'un (2019) 0-12 yaş arasındaki çocuklara yönelik olarak; Arslan'ın (2019) ortaöğretim öğrencilerine yönelik olarak yaptığı araştırmada da mevcut araştırma sonuçlarına paralel olarak katılımcıların orta düzeyde dijital bağımlılığa sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçların yanı sıra Arseven'in (2020) lise öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirdiği araştırma ile Canseven, Rudarlı Nalçakan, Varol ve Saracaloğlu (2021) 10-11 yaş arasındaki çocuklara yönelik olarak gerçekleştirdiği araştırmada ise katılımcıların düşük düzeyde dijital bağımlılığa sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde toplumdaki bireylerin dijital bağımlılık düzeylerinin orta seviyede olduğu görülmektedir. Araştırmacı tarafından yapılan gözlemlerde toplumun orta seviyenin üzerinde bir bağımlılığa sahip olduğu görülmektedir.

Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Kaymal'ın (2020) okul öncesi öğretmenlerine yönelik olarak yaptığı araştırmada dijital bağımlılık düzeyinin, Akbaş, Coşar ve Gedik'in (2021) öğretmen adaylarına yönelik olarak yaptığı araştırmada sosyal medya bağımlılık düzeyinin, Doğruluk'un (2017) öğretmen adaylarına yönelik olarak, Balcı ve Gülnar'ın (2009) üniversite öğrencilerine yönelik olarak yaptığı araştırmada internet bağımlılık düzeyinin, Güngör ve Koçak'ın (2020) üniversite öğrencilerine yönelik olarak yaptığı araştırmada da akıllı telefon bağımlılık düzeyinin mevcut araştırma sonuçlarına paralel olarak cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Bu sonuçların yanı sıra Yalçın'ın (2021) genç yetişkinlere yönelik olarak, Akyol'un (2021) pandemi sürecinde ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan eğitimcilere yönelik olarak, Arslan ve Bardakçı'nın (2020) üniversite öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirdiği araştırmada erkek

katılımcıların dijital bağımlılık düzeylerinin kadın katılımcılardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şeker'in (2018) 18 yaş üzerindeki bireylerin sosyal medya bağımlılık düzeylerine yönelik olarak yaptığı araştırma ile Kuloğlu ve Orhan'ın (2021) öğretmen adaylarının akıllı telefon bağımlılık düzeylerine yönelik olarak yaptığı çalışmada ise kadın katılımcıların bağımlılık düzeylerinin erkek katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak literatürdeki çalışmalar genel olarak erkeklerin dijital bağımlılık düzeylerinin kadınlardan daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durumun da erkeklerin dijital araçlara, teknolojik gelişmelere daha fazla meraklı olması, kadınların günlük hayatta yerine getirmesi gereken sorumluluklarının daha fazla olmasıyla ilişkilendirilebileceği düşünülmektedir.

Türkçe öğretmeni adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin yaşa göre ölçeğin aşırı kullanım, nüks etme, duygu durumu ve hayatın akışını engelleme boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermediği, bırakamama boyutunda ise sadece "Sahip olduğum dijital araçların bozulması veya kaybolması beni huzursuz eder" maddesinde 20-21 yaş aralığındaki Türkçe öğretmen adayları lehine anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Kuyucu'nun (2017) üniversite öğrencilerine yönelik olarak yaptığı çalışmada da 21-23 yaş aralığındaki katılımcıların akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin 27 yaş üzerindeki katılımcılara göre daha yüksek olduğu, Yukay Yüksel, Çini ve Yasak'ın (2020) genç yetişkinlere yönelik olarak yaptığı çalışmada sosyal medya bağımlılık düzeylerinin 20-24 yaş aralığında yoğunlukta olduğu, yaş seviyesi yükseldikçe sosyal medya bağımlılığının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Kaymal'ın (2020) okul öncesi öğretmenlerine, Eryılmaz ve Çukurluöz'ün (2018) lise öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirdiği çalışmalarda ise dijital bağımlılık düzeylerinin yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Dijital bağımlılık için bazı çalışmalarda yaş seviyesi önemli çıkarken bazı çalışmalarda ise yaş seviyesinin anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmadığı görülmektedir. Teknoloji ilerledikçe kuşak farklılıkları ortaya çıkmaktadır. Kuşak farklılıklarıyla beraber her kuşak kendi özelliklerini ortaya koyarken son dönemde kuşakların yaş aralığının gittikçe azaldığı görülmektedir.

Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Benzer şekilde Elaldı, Dilci ve Yerliyurt'un (2018) sınıf öğretmeni adaylarına yönelik olarak; Arslan'ın (2020b), Eryılmaz ve Çukurluöz'ün (2018) ortaöğretim öğrencilerine yönelik olarak yaptığı çalışmada da dijital bağımlılık düzeyinin sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Bu sonuçların yanı sıra Baş ve Diktaş'ın (2020) sosyal bilgiler öğretmeni adaylarına yönelik olarak gerçekleştirdiği çalışmada 1. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılık düzeylerinin 2. ve 3. sınıfta okuyan öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu, Doğruluk'un (2017) öğretmen adaylarına yönelik olarak gerçekleştirdiği çalışmada 2. ve 4. sınıfta okuyan öğretmen adaylarının internet bağımlılık düzeylerinin 1. ve 3. sınıfta okuyan öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının sınıf seviyeleriyle yaşları arasında doğru orantı vardır. Sınıf düzeyi ilerledikçe öğretmen

adayları daha da olgunlaşmaktadır. Arkadaş faktörünün de etkisiyle bireyler ya dijital olarak bağımlı olmaktadır ya da sosyalleşmektedirler.

Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin not ortalamasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Taşlıyan, Karakuş ve Çakıroğlu'nun (2021) üniversite öğrencilerine yönelik olarak yaptığı araştırmada dijital bağımlılık düzeyinin; Tut ve Çevik-Kansu'nun (2021) sınıf öğretmeni adaylarına yönelik olarak yaptığı araştırmada sosyal medya bağımlılık düzeyinin; Öncel ve Tekin'in (2016) ortaöğretim öğrencilerine yönelik olarak yaptığı araştırmada da Facebook bağımlılık düzeyinin mevcut araştırma sonuçlarına paralel olarak not ortalamasına göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu sonuçların yanı sıra Bülbül, Tunç ve Aydil'in (2018) üniversite öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirdiği araştırmada dijital oyun bağımlılık düzeyinin not ortalamasına göre anlamlı farklılık gösterdiği, dijital oyun bağımlılık düzeyinin artmasının not ortalamasını düşürdüğü; Baykan, Güneş ve Akşehirli Seyfeli'nin (2021) tıp fakültesi öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirdiği araştırmada akıllı telefon bağımlılık düzeyinin not ortalamasına göre anlamlı farklılık gösterdiği, akıllı telefon bağımlılığının dolaylı olarak genel akademik not ortalamasını düşürdüğü sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adayları ve öğrenciler dijital bağımlı hale geldiklerinde derslerine adapte olmakta sıkıntı yaşayabilirler. Bu araştırmada öğretmen adaylarının not ortalamalarının dijital bağımlılıkla ilgili görüşlerini etkilemediği görülmektedir.

Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin yaşamın büyük çoğunluğunun geçirildiği yere göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Benzer şekilde Akpınar'ın (2019) üniversite öğrencilerine yönelik olarak yaptığı araştırmada da katılımcıların ailelerinin yaşam yerinin (köy, ilçe, il) dijital bağımlılık düzeyi üzerinde herhangi anlamlı bir farklılık meydana getirmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun yanı sıra Atamtürk, Çalık Var ve Gökler'in (2020) üniversite öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirdiği araştırmada ise katılımcıların internet bağımlılık düzeylerinin yaşadıkları yere (köy, kasaba, ilçe, il merkezi) göre anlamlı farklılık gösterdiği ve kasabada yaşayanların internet bağımlılık düzeylerinin ilçede ve il merkezinde yaşayanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bireylerin nerede ve hangi ortamda yaşadığı dijital bağımlılıklarını etkileyebilir. Bu araştırmada öğretmen adaylarının yaşamlarını geçirdikleri yerin dijital bağımlılıklarıyla ilgili görüşlerini etkilemediği görülmektedir. 21. Yüzyılda internete her yerden ulaşabildiği için bireylerin yaşamlarını nerede geçirdikleriyle dijital bağımlılık arasında ilişki olmadığı söylenebilir.

Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin sahip olunan dijital araçlara göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Keresteci'nin (2021) üniversite öğrencilerine yönelik olarak yaptığı araştırmada internet bağımlılık düzeyinin, Başbayram'ın (2021) üniversite öğrencilerine yönelik olarak yaptığı araştırmada sosyal medya bağımlılık düzeyinin mevcut araştırma sonuçlarına paralel olarak kullanılan dijital araca göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Bu

sonucun yanı sıra Baltan'ın (2020) ortaokul öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirdiği araştırmada ise dijital bağımlılık düzeyinin en çok kullanılan teknolojik araca göre anlamlı farklılık gösterdiği, cep telefonu kullanan katılımcıların dijital bağımlılık düzeylerinin diğer teknolojik araçları kullanan katılımcılardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bireyler internete her yerden ve her şekilde ulaşabilmektedir. Her ne kadar akıllı telefonlar aracılığıyla her saniye bağımlılık düzeyleri arttığı düşünülse de öğretmen adaylarının sahip olduğu dijital araçlar dijital bağımlılık ile ilgili düşüncelerini etkilememektedir.

Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin internet kullanım süresine göre anlamlı bir farklılık göstermediği; günlük sosyal medya kullanım süresine göre de ölçeğin hayatın akışını engelleme, bırakamama boyutlarında anlamlı farklılık göstermediği ancak aşırı kullanım, nüks etme ve duyu durumu boyutlarında anlamlı farklılık gösterdiği; günde 2-3 ve 3-4 saat sosyal medya kullanan öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin sosyal medyayı 0-1 saat kullanan öğretmen adaylarından; günde 4-5 saat sosyal medya kullanan öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin de sosyal medyayı 0-1 ve 1-2 saat kullanan öğretmen adaylarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu da sosyal medya kullanım süresi arttıkça dijital bağımlılık düzeyinin yükseldiğini ve Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeyinde sosyal medya kullanımının büyük bir paya sahip olduğunu göstermektedir. Balkın'ın (2020) lise öğrencilerine yönelik olarak yaptığı araştırmada dijital araçları sosyal medya ve oyun oynama amacıyla kullanan katılımcıların dijital bağımlılık düzeylerinin dijital araçları diğer amaçlarla kullanan katılımcılardan daha yüksek olduğu; Kuloğlu ve Orhan'ın (2021) öğretmen adaylarına yönelik olarak gerçekleştirdiği araştırmada katılımcıların akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin sahip olunan sosyal medya sayısına göre anlamlı farklılık gösterdiği, sosyal medya sayısı fazla olan katılımcıların akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin sosyal medya sayısı az olan katılımcılardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ekşi, Turgut ve Sevim'in (2019) üniversite öğrencilerine yönelik olarak yaptığı araştırmada katılımcıların günlük sosyal medya kullanım süresinin sosyal medya bağımlılık düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılık meydana getirdiği ve günlük sosyal medya kullanım süresi arttıkça sosyal medya bağımlılık düzeyinin yükseldiği; Taylan ve Işık'ın (2015) ortaokul ve lise öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirdiği araştırmada da internet kullanım, çevrimiçi/çevrimdışı interaktif oyun oynama ve Facebook kullanım süresi arttıkça internet bağımlılık düzeyinin yükseldiği saptanmıştır. Günümüzde internet denilince akla ilk gelen sosyal medyadır. Akıllı telefonlarla beraber bireyler sosyal medya araçlarıyla uğraşırken çok fazla vakit kaybetmektedirler. Bu durum da dijital bağımlılıklarını arttırmaktadır.

Öneriler

1. Türkçe öğretmen adaylarının dijital bağımlılık düzeylerini azaltmak ve dijital ortamlarda geçirdikleri süreyi daha verimli hale getirmelerini sağlamak amacıyla üniversite ya da eğitim fakülteleri bünyesinde bilgilendirici çalışmalar yapılmalıdır.

2. Gelecek nesillerin dijital bağımlı bireyler olmasını engellemek amacıyla dijital bağımlılığın ne olduğu, nasıl önlenebileceği konusunda öğretmen adayları ve öğretmenler bilgilendirilmelidir.

3. Sosyal medyanın kullanımı ile ilgili gerekirse seçmeli dersler konulması gerekmektedir.

Çıkar Çatışması ve Etik Bildirimi

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu, Karar tarihi=13/04/2023; Belge sayı numarası= 05/50

Yazarların Katkı Oranı

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Araştırmada taraflar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akbaş Coşar, H., & Gedik, H. (2021). Öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 32-65. DOI: 10.48174/buaad.932899.
- Akçay, D. (2020). Ebeveynlerin çocukların dijital video oyunları bağımlılığı karşısında tutum ve davranışları. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 5(2), 65-71.
- Akpınar, G. M. (2019). Üniversite öğrencilerinin dijital bağımlılıklarının incelenmesi: Atça meslek yüksekokulu örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(99), 580-594. DOI: 10.29228/ASOS.39314.
- Akyol, Y. S. (2021). *Covid-19 pandemisi sürecindeki eğitimcilerin dijital bağımlılığı ve fiziksel aktivite düzeylerinin incelenmesi* (Tez No. 681519) [Yüksek lisans tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi-Niğde]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Altınok, M. (2021). Lise öğrencilerinin dijital bağımlılık ve yaşam doyumunun incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(1), 262-291. DOI: 10.37217/tebd.689774.

- App Annie Intelligence (2021). *Daily hours spent in apps Q2 2021*. Retrieved from <https://www.data.ai/en/insights/market-data/q2-2021-market-index-regional-rankings/> adresinden 21 Mayıs 2022 tarihinde alındı.
- Arseven, İ. (2020). Lise öğrencilerinin dijital bağımlılık düzeyleri ile öz-düzenlemeli öğrenme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 24(82), 173-196. DOI: 10.17753/Ekev1382.
- Arslan, A. (2019). Ortaöğretim öğrencilerinin dijital bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Sivas ili örneği. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 63-80. DOI: 10.30855/gjes.2019.05.02.004.
- Arslan, A. (2020a). Üniversite öğrencilerinin dijital bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *International e-Journal of Educational Studies*, 4(7), 27-41. DOI: 10.31458/iejes.600483.
- Arslan, A. (2020b). Ortaöğretim öğrencilerinin dijital bağımlılık düzeyleri ve şiddet eğilimlerinin belirlenmesi. *Journal of Computer and Education Research*, 8(15), 86-113. DOI: 10.18009/jcer.652390.
- Arslan, A., & Bardakçı, S. (2020). Üniversite öğrencilerinin dijital bağımlılık düzeylerinin iletişim becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 8(20), 36-63.
- Arslan, A., & Bardakçı, S. (2021). Üniversite öğrencilerinin dijital bağımlılıklarının sosyal kaygı düzeyleri üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(230), 899-922. DOI: 10.37669/milliegitim.710703.
- Arslan, A., Kırık, A. M., Karaman, M., & Çetinkaya, A. (2015). Lise ve üniversite öğrencilerinde dijital bağımlılık. *Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 3(8), 34-58.
- Atamtürk, E., Çalık Var, E., & Gökler, R. (2020). Üniversite öğrencilerinin internet bağımlılıkları ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 1-20.
- Balcı, Ş., & Gülnar, B. (2009). Üniversite öğrencileri arasında internet bağımlılığı ve internet bağımlılarının profili. *Selçuk İletişim Dergisi*, 6(1), 5-22.
- Balcıoğlu, İ., & Abanoz, Y. (2009). Madde bağımlılığı, intihar, sanık psikolojisi. *Dirim Tıp Gazetesi*, 84(1), 15-20.
- Balkın, A. (2020). *Lise öğrencilerinin dijital bağımlılık düzeyi ile eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 624303) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

- Baltan, M. (2020). *Ortaokul öğrencilerinin dijital bağımlılığı ile dinlemeye yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 642045) [Yüksek lisans tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi-Sivas]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Baş, K., & Diktaş, A. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 193-207. DOI: 10.17679/inuefd.563544.
- Başbayram, R. (2021). *Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı üzerine bir araştırma: Sakarya üniversitesi örneği* (Tez No. 704359) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi-Sakarya]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Baykan, Z., Güneş, H., & Akşehirli Seyfeli, M. Y. (2021). Erciyes Üniversitesi tıp fakültesi öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığı ile akademik erteleme ve akademik başarı arasındaki ilişki. *Tip Eğitimi Dünyası Dergisi*, 20(61), 119-134. DOI: 10.25282/ted.848495.
- Bülbül, H., Tunç, T., & Aydil, F. (2018). Üniversite öğrencilerinde oyun bağımlılığı: Kişisel özellikler ve başarı ile ilişkisi. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(3), 97-111. DOI: 10.25287/ohuiibf.423745.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. A., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Canseven, A., Rudarlı Nalçakan, G., Varol, S. R., & Saracaloğlu, A. S. (2021). Çocukların dijital bağımlılığı ile bazı koordinatif ve kondisyonel yetileri arasındaki ilişkisi. *International Journal of Sport, Exercise & Training Sciences*, 7(4), 127-137. DOI: 10.18826/useeabd.1016613.
- Çakır, M., Kocagöz, E., & Karakuş, F. N. (2021). Çocuklarda dijital bağımlılık: Ebeveynlerle nicel bir araştırma. B. Darıcı, H. M. Ertuğrul ve F. Ayhan (Ed.), *Online international conference on empirical economics and social science* (1. baskı, s. 71-93) içinde. Bandırma: Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi.
- Çelebi, F. (2021). *Dijital çağda liderlik ve girişimcilik*. İksad.
- Çelik, E. (2022). *Çocuklarda dijital bağımlılığın öncülleri ve ardılları: Bir metasentez çalışması* (Tez No. 711920) [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi-Malatya]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Denizci-Nazlıgül, M., & Yılmaz, A. E. (2019). Oyun bağımlılığı ve egzersiz bağımlılığına davranışsal bağımlılık çerçevesinden bakış. *Bağımlılık Dergisi*, 20(2), 97-108.
- Deveci-Topal, A., & Çolak, S. (2021). Üniversite öğrencilerinin dijital oyun oynama durumları ve dijital bağımlılık düzeyleri ile kişiler arası problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52, 326-359. DOI: 10.9779/pauefd.743418.

- Dilci, T., Arslan, A., & Ersoy, M. (2019). 0-12 yaş aralığındaki çocukların dijital bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre belirlenmesi (Sivas ili örnekleme). *Tarih Okulu Dergisi*, 12(38), 122-142. DOI: 10.14225/Joh1514.
- Doğan, H., Işıklar, A., & Eroğlu, S. E. (2008). Ergenlerin problemleri internet kullanımının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 106-124.
- Doğruluk, S. (2017). *Öğretmen adaylarının sosyal medya kullanım alışkanlıkları ile internet bağımlılıkları arasındaki ilişki* (Tez No. 451774) [Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi- Kahramanmaraş]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Ekşi, H., Turgut, T., & Sevim, E. (2019). Üniversite öğrencilerinde öz kontrol ve sosyal medya bağımlılığı ilişkisinde genel erteleme davranışlarının aracı rolü. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 6(3), 717-745. DOI: 10.15805/addicta.2019.6.3.0069.
- Elaldı, Ş., Dilci, T., & Yerliyurt, N. S. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının dijital bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Cumhuriyet Üniversitesi örneği). *I. Uluslararası multidisipliner dijital bağımlılık kongresi bildiri özet kitabı* içinde (45-47). Kuşadası. <https://docplayer.biz.tr/105321352-I-uluslararası-multidisipliner-dijital-bağımlılık-kongresi-1st-international-multidisciplinary-digital-addiction-congress-kasim-2018-kusadasi.html>. adresinden 21 Mayıs 2022 tarihinde alındı.
- Erdamar, G., & Kurupınar, A. (2014). Ortaöğretim öğrencilerinde görülen madde bağımlılığı alışkanlığı ve yaygınlığı: Bartın ili örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 65-84. DOI: 10.5578/JSS.7521.
- Ertemel, A. V., & Eroğlu-Pektaş, G. Ö. (2018). Dijitalleşen dünyada tüketici davranışları açısından mobil teknoloji bağımlılığı: Üniversite öğrencileri üzerine nitel bir araştırma. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 18-34.
- Eryılmaz, S., & Çukurluöz, Ö. (2018). Lise öğrencilerinin dijital bağımlılıklarının incelenmesi: Ankara ili, Çankaya ilçesi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(67), 889-912. DOI: 10.17755/esosder.311314.
- Eşgi, N. (2013). Dijital yerli çocukların ve dijital göçmen ebeveynlerinin internet bağımlılığına ilişkin algılarının karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 181-194.
- Güney, B. (2017). Dijital bağımlılığın dijital kültüre dönüşmesi: Netlessfobi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 1(2), 207-213. DOI: 10.17932/IAU.EJNM.25480200.2017.1/2.207-213.
- Güngör, A. B., & Koçak, O. (2020). Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı ve akademik erteleme davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 397-419.

- Kanter, A. (2020). Dijital bağımlılığın okul öncesi dönemdeki çocuklarda problem davranışlarına etkisi. *Researcher: Social Science Studies*, 8(2), 207-221.
- Karabulut, B. (2015). Bilgi toplumu çağında dijital yerliler, göçmenler ve melezler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 11-23.
- Karaman, M. K., & Kurtoğlu, M. (2009). Öğretmen adaylarının internet bağımlılığı hakkındaki görüşleri. M. Akgül, E. Derman, U. Çağlayan ve A. Özgüt (Ed.), *XI. Akademik bilişim konferansı bildirimleri* (s. 649-658) içinde. Şanlıurfa: Harran Üniversitesi.
- Kaymal, B. (2020). *Okul öncesi öğretmenlerinin dijital bağımlılıklarının incelenmesi* (Tez No. 624170) [Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi- İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Keresteci, K. (2021). *Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve yalnızlık duygusu arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 693448) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi- İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Kesici, A., & Tunç, N. F. (2018). The development of the digital addiction scale for the university students: Reliability and validity study. *Universal Journal of Educational Research*, 6(1), 91-98. DOI: 10.13189/ujer.2018.060108.
- Koç, M., & Yıldız, A. (2021). Öğretmen adaylarının dijital bağımlılığı ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 45(2), 147-176.
- Kuloğlu, A., & Orhan, F. G. (2021). Öğretmen adaylarının akıllı telefon bağımlılığının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi*, 14(52), 1906-1926. DOI: 10.29228/joh.48748.
- Kuyucu, M. (2017). Gençlerde akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon bağımlılığı sorunsalı: Akıllı telefon (kolik) üniversite gençliği. *Global Media Journal TR Edition*, 7(14), 320-351.
- Öncel, M., & Tekin, A. (2016). Ortaöğretim öğrencilerinin Facebook bağımlılık düzeyleri ve kullanım amaçlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 179-197. DOI: 10.17984/adyuebd.36186.
- Şeker, V. T. (2018). *Sosyal medya bağımlılığı ile depresyon ve anksiyete arasındaki ilişki* (Tez No. 528067) [Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi- İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Seçkin.
- Taşlıyan, M., Karakuş, F. N., & Çakıroğlu, Z. (2021). Dijital bağımlılık ile yaratıcı düşünme eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 13(25), 503-517. DOI: 10.20990/kilisiibfakademik.969504.

- Taylan, H. H., & Işık, M. (2015). Sakarya'da ortaokul ve lise öğrencilerinde internet bağımlılığı. *Turkish Studies*, 10(6), 855-874. DOI: 10.7827/TurkishStudies.8286.
- Tut, E., & Çevik-Kansu, C. (2021). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyal medya bağımlılık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(32), 443-459. DOI: 10.35675/befdergi.748339.
- Tutar, H., & Erdem, A. T. (2020). *Örnekleriyle bilimsel araştırma yöntemleri ve SPSS uygulamaları*. Seçkin Yayıncılık.
- Türkiye Yeşilay Cemiyeti (2021). *Teknoloji yerinde yeterince*. Artpres Matbaacılık.
- Utma, S. (2019). Sosyal medya bağımlılığı üzerine kuramsal bir değerlendirme. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 2(2), 118-130. DOI: 10.26677/TR1010.2019.99.
- We Are Social, & Hootsuite (2021a). *Digital 2021 global overview report*. <https://wearesocial.com/uk/blog/2021/01/digital-2021-the-latest-insights-into-the-state-of-digital/>. adresinden 21 Mayıs 2022 tarihinde alındı
- We Are Social, & Hootsuite (2021b). *Digital 2021 Turkey*. <https://datareportal.com/reports/digital-2021-turkey/>. adresinden 21 Mayıs 2022 tarihinde alındı.
- Yalçın, A. (2021). *Genç yetişkinlerde dijital bağımlılık düzeyleri ve aleksitimi ilişkisi* (Tez No. 693825) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi- İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Yıldırım, S., & Kişioğlu, A. N. (2018). Teknolojinin getirdiği yeni hastalıklar: Nomofobi, netlessfobi, fomo. *Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 25(4), 473-480. DOI: 10.17343/sdutfd.380640.
- Yılmaz, B. (2019). *Ortaöğretim kurumlarındaki öğretmen ve yöneticilerin dijital bağımlılık düzeylerinin incelenmesi: Ankara ili Çankaya ilçesi örneği* (Tez No. 594150) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi- Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Yukay Yüksel, M., Çini, A., & Yasak, B. (2020). Genç yetişkinlerde sosyal medya bağımlılığı, yalnızlık ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 66-85. DOI: 10.33418/ataunikkefd.676402.

Extended Abstract

Although it is not known exactly when it started, the digital age is known by different names such as the information age, the internet society age, the information age, the information age, the electronic age. It is defined as a permanent change thanks to technological products (Çelebi, 2021).

Today, the widespread use of digital tools and the increase in the time spent on digital tools, especially with the pandemic period, has brought with it the fact that

almost every individual can have the potential to become digital addicted. It has been determined that individuals in Turkey spend 4.5 hours a day on their smartphones and applications, and this rate has increased by 40% in the last two years (App Annie Intelligence, 2021).

When the literature is reviewed, many studies on digital addiction (Altınok, 2021; Arseven, 2020; Arslan, 2019; Arslan, 2020a; Arslan, 2020b; Arslan & Bardakçı, 2020; Arslan & Bardakçı, 2021; Arslan, Kırık, Karaman and Çetinkaya, 2015; Dilci, Arslan, & Ersoy, 2019; Eryılmaz & Çukurluöz, 2018; Kanter, 2020; Koç & Yıldız, 2021; Taşlıyan, Karakuş, & Çakıroğlu, 2021; Yalçın, 2021) focused mainly on secondary and high school levels, and No study has been found to directly determine the digital addiction levels of Turkish teacher candidates. In this study, it was aimed to examine the digital addiction levels of Turkish teacher candidates in terms of different variables. For this purpose, answers to the following sub-problems were sought in the study:

1. What is the digital addiction level of Turkish teacher candidates?

2. Do the digital addiction levels of Turkish teacher candidates show a significant difference according to gender, age, class level, grade point average, place where most of life is spent, digital tools owned, daily internet and social media usage time?

Relational screening model was used in this study. The sample group of the research consists of 98 Turkish teacher candidates who continue their education at a state university in the west of Turkey. Simple random sampling method was used to determine the sample group. The data of the study were obtained by using the "Digital Addiction Scale", which was developed by Kesici and Tunç (2018) for university students and whose validity and reliability analyzes were made. The Cronbach's Alpha reliability coefficient of the entire scale was 0.874, the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) value was .922, and the Spearman-Brown reliability coefficient was .97. Descriptive statistics analysis, t-Test, one-way analysis of variance, Tukey multiple comparison test were used in the study because the data showed normal distribution.

It is understood that the digital addiction of Turkish teacher candidates is at a moderate level. It is seen that Turkish teacher candidates have a low level of problems related to the excessive use dimension in the scale. It is seen that Turkish teacher candidates have moderate problems in terms of not being able to control and reduce the time they spend in digital tools related to the relapse dimension in the scale, and failing in attempts to reduce it. It is seen that Turkish teacher candidates have moderate problems in terms of the fact that the productivity aspect begins to atrophy due to the use of digital tools related to the dimension of preventing the flow of life in the scale. Turkish teacher candidates moderately agree with feeling very happy while spending time in digital tools related to the mood dimension in the scale, a job given while spending time in digital tools, not being able to use digital tools for a long time, being in an environment where digital tools cannot be accessed makes them angry,

upset and angry at a low level. and it appears to be squeezing. It is seen that Turkish teacher candidates are highly disturbed by the fact that digital tools related to the dimension of not being able to quit in the scale become unusable or lost, have a high level of desire to keep digital tools with them while resting or sleeping, and to take digital tools with them even when leaving home for a short time.

It has been determined that the digital addiction levels of Turkish teacher candidates do not show a significant difference according to gender, grade level, grade point average, place where the majority of life is spent, digital tools owned, and duration of internet use. The digital addiction levels of Turkish teacher candidates did not differ significantly in terms of overuse, relapse, emotional state and hindering the flow of life according to age. It was determined that there was a significant difference in favor of teacher candidates. Turkish teacher candidates who use social media for 2-3 hours and 3-4 hours per day, compared to Turkish teacher candidates with 0-1 hours of daily use; Turkish teacher candidates whose daily social media usage time is 4-5 hours also stated that they are more interested in their digital tools while eating compared to Turkish teacher candidates with 0-1 hour and 1-2 hours usage time, in social environments or while engaging in a work that requires/doesn't require attention. He states that he needs to look at his digital tools and uses digital tools excessively. In addition, Turkish teacher candidates who use social media for 4-5 hours a day, compared to Turkish teacher candidates who use social media for 0-1 hours and 1-2 hours, cannot prevent excessive use of digital tools and their attempts to do so have failed; Turkish teacher candidates with daily social media usage time of 3-4 hours and 4-5 hours, compared to Turkish teacher candidates with 0-1 hours of daily use, said that being given a task while they are busy with digital tools angers them, they find environments where digital tools cannot be accessed and used boring. states that they feel unhappy and angry when they are found, and that they feel very happy when they are busy with digital tools.